

El Portafolis [11]

La pràctica reflexiva té per objectiu provocar canvis, canvis en les creences i en les conviccions que tenim sobre l'aprenentatge i també canvis en la pràctica docent.

Canviar no significa menystenir el que s'ha fet abans i començar de nou. Sempre construïm sobre el que tenim, sobre el que fem per tal de millorar-lo, de transformar-lo. Aquest és el sentit que es vol donar a la paraula canvi. Potser seria més adequat dir que l'objectiu és créixer, professionalment parlant.

En tot cas és important que es prengui consciència del canvi, del creixement que s'ha fet; la presa de consciència serveix com a element de motivació i dóna autonomia a qui fa el procés.

Per prendre'n consciència, cal que el canvi es faci evident i el portafolis és una de les eines que ajuda en aquest procés de conscienciació. El portafolis s'estructura en tres fases:

Portafolis inicial (creences)	Portafolis intermedi (sacseig)	Portafolis final (canvi de perspectiva)
Cal reflectir-hi: Què es fa Què es pensa Què és per a mi un bon ensenyament amb mirada coeducativa	Cal reflectir-hi: El contrast amb altres perspectives	Cal reflectir-hi: El contrast amb l'inici

Cada una de les fases s'evidencia o es documenta recopilant observacions reflexions, narracions, treballs de classe i altres elements.

Criteris per dissenyar una bona pràctica coeducativa [12.1]

Petit grup (20')

A partir de l'anàlisi de *bones pràctiques* intenteu de confegir en petit grup un llistat amb els aspectes que considereu bàsics en una pràctica coeducativa reeixida. Podeu recuperar els instruments [6] i [7].

Organitzeu aquests criteris en forma de mapa conceptual o de taula de referència. Heu de mirar de reflectir criteris que us puguin servir per dissenyar i avaluar activitats futures. Possiblement, al llarg de la formació anireu completant, revisant i ampliant aquest plantejament inicial.

Contrasteu el resultat de la vostra reflexió amb la proposta de l'instrument [12.2]

criteris per dissenyar una bona pràctica coeducativa [12.2]

1. Planificació prèvia
2. S'incorpora dins de les activitats diàries de forma predeterminada, dins de la programació i com a eix transversal
3. S'ha de poder avaluar durant el procés a fi de poder reconduir-la
4. Utilitza llenguatges inclusius, i la seqüència d'activitats ha d'estar contextualitzada de manera que reculli de forma equilibrada la cultura masculina i femenina. I fer adonar els i les alumnes quan no el fan servir.
5. Utilitza llibres de text i materials didàctics i curriculars que promoguin un tracte equitatiu entre dones i homes.
6. Recull el protagonisme de les dones i els sabers de les dones al llarg de la història.
7. Ha de ser una proposta oberta que permeti solucions diferents que remarquin les solucions diferencials per a homes i a dones.
8. Inclou les tasques de cura envers les persones i l'ús dels espais educatius escolars.
9. Suposa un compromís d'actuació a nivell personal per les nenes i els nens, i les noies i els nois.
10. Ajuda a trencar amb estereotips ja que la pràctica mostra les contradiccions, trenca evidències i visibilitza models femenins d'autoritat.
11. Connecta amb les necessitats reals de l'alumnat independentment del seu origen, situació econòmica i social .
12. Potencia una educació afectiva i sexual que afavoreix la construcció d'una sexualitat que no estigui associada a l'amor romàntic ni a la violència.
13. Ajuda a la resolució positiva de conflictes vinculats a comportaments i actituds de caràcter sexista i d'orientació afectivo sexual.
14. Proposa activitats per a l'alumnat en les quals pugui participar tothom en igualtat de condicions (per exemple, jocs i esports).
15. Reflexió final, avaluació i difusió; cal donar a conèixer el que es fa, visibilitzar-ho (murals...). Assoleix un doble objectiu: comuniquem i, alhora, tenim cura de l'entorn i embellim l'espai que ens envolta.

Lectura d'un article des de mirades diferents [13]

Treball individual (durant la lectura:

1. Quines informacions o quin aspectes m'interessen especialment?

2. Quines idees m'aporta per millorar la meva tasca de contribució a l'escola coeducadora?

3. Què relaciono de l'article amb tot allò que ja faig?

Treball individual (després de la lectura)

4. Decideix què vols comentar amb els altres membres del grup sobre què ha significat aquesta lectura per a tu i pensa quines informacions necessiten les altres persones per poder discutir amb tu.

Treball de grup

Escolta les intervencions de la resta de membres del teu grup i pren notes. Aquesta graella us pot ajudar:

Això em sona/ho comparteixo	Això és nou/ho veig de manera diferent	Tinc una pregunta

Intercanvieu les vostres anotacions. Intenteu aclarir primer possibles dubtes i identificar punts en comú. Escolliu després algun aspecte que veieu de forma diferent.

Treball individual: després de tot el procés retorno a mi mateix o a mi mateixa

5. Com podria reelaborar allò que ja faig a partir de les noves idees de l'article i el debat amb les companyes i companys?

6. Què podria concretar, afegir, ampliar, desestimar, canviar.

Els reptes d'una escola coeducativa [14]

A continuació trobareu algunes preguntes per pensar-hi un moment:

- En que es diferencia l'escola mixta de l'escola coeducativa?
- Què vol dir tenir en compte la diferència sexual a l'escola?
- En què són coeducatius els nostres centres escolars?
- Per què les nostres activitats escolars han de tenir en compte les experiències i els sabers de les dones?
- Per què és important utilitzar llenguatges inclusius als centres educatius?
- Quin protagonisme tenen les dones i els sabers femenins en el currículum escolar?
- Per què les nenes i els nens han de tenir el mateix protagonisme i participació en les nostres aules?
- Per què cal potenciar una educació afectiva sexual que construeixi relacions equilibrades entre noies i nois?
- Què en sabem del currículum ocult que transmetem el professorat en la nostra tasca educativa?
- Què podem fer per introduir una mirada femenina a l'educació?

El meu projecte de canvi: Pla d'acció [15]

A partir de les experiències compartides, les lectures realitzades i les necessitats detectades, ens podem plantejar un Pla d'Acció per començar a actuar en el nostre centre educatiu.

Títol del Pla d'Acció:

Marca't un objectiu concret. Què vull aconseguir exactament? (És molt important concretar al màxim).

Nivell:

Espai:

Participació (sectors educatius que intervenen):

Describeix les accions concretes que duràs a terme per aconseguir l'objectiu que t'has fixat?:

Observa la intervenció coeducativa a partir de la incorporació del Pla d'Acció. Com puc observar el que estic fent? Quins instruments em poden ajudar?

Avalua els efectes de la intervenció coeducativa.
Com puc recollir evidències dels efectes de la intervenció coeducativa?

Un cop feta l'avaluació, a quines conclusions arribes? Què caldrà modificar, incorporar, desestimar... en una propera actuació?

Quines perspectives de futur et fas? Quin serà el proper objectiu?

Per portar a terme el meu Pla d'Acció, què necessito saber? Quines eines em poden ajudar? Quines complicitats busco?

Coeducació i Competències bàsiques [16]

Preguntes que poden servir d'indicadors de riquesa competencial d'una proposta d'activitat educativa

Les següents preguntes poden orientar el professorat a l'hora de pensar, dissenyar, organitzar i analitzar el desenvolupament de competències en una proposta o activitat educativa, de qualsevol àrea incorporant la imprescindible mirada coeducativa. En referència a:

Context

1. La proposta o situació d'aprenentatge està contextualitzada en un àmbit o espai cultural considerat tradicionalment masculí o femení i és socialment rellevant per l'alumnat, noies i nois?
2. És una proposta oberta que permet fer emergir les diferents idees que tenen les nenes i els nens i/o les noies i els nois en relació als fets o fenòmens que volem tractar, per tenir-les totes en compte, treballar a partir d'elles i fer-les evolucionar?
3. És una proposta oberta que permet contrast d'idees i que te en compte les aportacions diferenciades al coneixement social, científic, lingüístic, ... d'homes i dones?
4. És una proposta oberta que permet resolucions diferents i permet remarcar les conseqüències diferencials que te la proposta o activitat per a homes i per a dones?

Coneixement

5. La proposta o situació d'aprenentatge és significativa per noies i nois que tenen estructures mentals diferents?
6. La proposta o situació d'aprenentatge permet pensar i elaborar coneixement tenint en compte les aportacions de les dones i els homes, és a dir parteix del fet que la cultura escolar es androcèntrica i incorpora els sabers socials, científics i culturals de les dones al llarg de la història i les tasques de cura envers les persones?
7. L'activitat promou que les noies i els nois arribin a fer-se preguntes que incorporin la reflexió i que ajudin a entendre el món i els rols diferencials que hi juguen els homes i les dones?
8. Ajudar a entendre fets i fenòmens de l'entorn des de la seva complexitat, tot construint models de coneixement coeducatius?
9. L'activitat inclou la mirada que relaciona alguns conflictes i comportaments disruptius i/o el fracàs escolar dels nois amb les noves masculinitats i les noves feminitats.

Maneres de treballar

10. Implica l'ús de llenguatges verbals i gràfics inclusivament de dones i homes?
11. Implica l'ús de diferents recursos, instruments, eines (incloses les TIC) o materials, tant d'ús quotidià com els més específics de l'activitat escolar?
12. Implica l'ús dels espais educatius de manera no sexista?
13. Es treballa a partir de "bones preguntes" més que a partir de grans afirmacions o teories?
14. Es treballa tenint en compte els sabers diferencials de l'alumnat, les noies i els nois, el professorat, el diàleg que establim amb les cultures considerades masculina i femenina, ... així com altres fonts d'informació (llibres, diaris, revistes, webs, ...) que habitualment són androcèntriques? .
15. Es posa en joc tant el treball i la responsabilitat individual com el cooperatiu en parelles o en grups que parlar, escoltar, argumentar, convèncer, consensuar ...? .

Autoregulació i autonomia

16. Ajuda a l'alumnat, les noies i els nois a reflexionar sobre el què fan, raonar-ho i comunicar-ho tenint en compte els diferents estils cognitius majoritaris en noies i nois i fent ús dels diferents llenguatges?
17. Fomenta l'autonomia, l'empatia, l'assertivitat, l'escola activa, la flexibilitat, la iniciativa, la presa de decisions, el diàleg, la capacitat de mediació en les noies i els nois tenint en compte les diferències entre noies i nois en els seus punts de partida?
18. Fomenta l'orientació professional i acadèmica no estereotipada i sense discriminacions socials ni sexuals?
19. Fomenta l'autoregulació de l'alumnat per tal que s'impliqui i sigui conscient del seu aprenentatge tenint en compte les diferències en els seus punts de partida?

Transferència i acció

20. Porta a aplicar coneixements ja adquirits sense oblidar l'empremta coeducativa relacionant-los amb coneixements d'altres àmbits i amb situacions d'actualitat, i a fer nous aprenentatges?.
21. L'activitat promou actuacions per intervenir en l'entorn proper plantejant-se interrogants i posant en pràctica coneixements, valors i normes de convivència?

SUPORT TEÒRIC

Tipus de document: Text

Títol: Ús no sexista ni androcèntric de la llengua

Autor/a: Mercè Otero-Vidal

Dades bibliogràfiques. **Text elaborat per l'autora com a reflexió adreçada a la formació en Coeducació.**

Descripció:

Aquest article és important perquè, a més de fer referència a la llengua, realitza una anàlisi comparativa i una reflexió sobre sexisme i androcentrisme.

El **sexisme** comporta un clar menyspreu a les dones i tot el que fa referència a elles. Esta basat en les creences del sistema patriarcal, que afavoreix el gènere masculí, considerat superior i hegemònic; en canvi, manté les dones com a subordinades a l'home.

L'**androcentrisme** presenta les dones com una desviació de la norma, que és l'home; el masculí és la mesura de tot (ciències, art, cànon); els discursos masculins sempre es presenten com a universals. L'androcentrisme és un punt de vista patriarcal del món, que pretén justificar tot el que s'ha fet a la humanitat com a producte de home, ignorant i callant les dones. És una discriminació per omissió o exclusió. Només fent l'exercici d'inversió que proposa l'autora es pot veure la clara discriminació envers les dones .

La escola mixta igualitària reuneix clars trets androcèntrics. L'androcentrisme a l'escola representa el sexisme ocult i està present en els currículums, en el llenguatge ... L'androcentrisme és més perillós que el sexisme perquè no és tant evident. Per això és tan important que l'escola sigui coeducativa i promogui els canvis necessaris per a la igualtat real entre noies i nois.

A l'article També hi podem trobar recursos bibliogràfics sobre la llengua i la normativa legals.

Aplicacions: Text especialment adreçat a les persones que creuen que l'escola mixta és coeducativa. És un plantejament pedagògic senzill i molt entenedor, amb exemples basat en el llenguatge quotidià.

Ús no sexista ni androcèntric de la llengua

Mercè Otero-Vidal

El sexisme és l'actitud caracteritzada pel menyspreu, la desvalorització de les dones i de les seves activitats i que es reflecteix en un ús del llenguatge que dissortadament s'interioritza. Està a la base del sistema patriarcal que entronitza la supremacia masculina i genera creences i mètodes que la legitimen i que serveixen per mantenir les dones en posició de subordinació. El sexisme és una pràctica de dominació que tothom experimenta. En els **discursos sexistes** les dones apareixen, però són desvaloritzades a base de distorsió i/o degradació. Els exemples més paradigmàtics de sexisme són els refranys i dites clarament misògines. Curiosament també les femelles dels animals reben un tracte sexista que reforça el que s'atribueix a les dones (*guilla, gallina, conilla...*).

En els casos dels **discursos androcèntrics**, en canvi, les dones no apareixen o apareixen com a excepcionals o *anormals*, perquè són discursos centrats en l'home com a mesura, com a cànon, com a norma i per això les dones queden sempre al marge. Els discursos androcèntrics presenten les dones com una desviació de la norma que s'entén que és masculina. Els discursos androcèntrics són discursos parcials que pretenen presentar-se com a universals. Parlar de "sufragi universal" quan les dones no podien votar o posar com a manament de la llei de Déu "No desitjaràs la dona del teu proïsme" són exemples paradigmàtics d'androcentrisme. Els exercicis d'inversió fan veure la discriminació que suposa. L'androcentrisme és un punt de vista, una perspectiva, una visió parcial del món que pretén que tot el que ha fet la humanitat, ho han fet els homes i ignora les aportacions de les dones o se les fa seves. La discriminació es produeix per exclusió, omissió i anonimat. L'androcentrisme és més perillós que el sexisme, perquè el sexisme resulta més evident i és considerat "políticament incorrecte", en canvi l'androcentrisme és el que exclou i invisibilitza les dones del discurs. L'ús del masculí dit genèric és la manifestació lingüística de l'androcentrisme i en l'àmbit escolar hi és present i deixa les nenes silenciades i sense referents. Tant el sexisme com l'androcentrisme són debilitants per a les dones.

Les feministes dels anys setanta ja van plantejar el problema de l'ús sexista i invisibilitzador del llenguatge i les qüestions més populars, en principi, foren les referents als tractaments, titulacions i oficis, per una banda, i el rebuig als "piropos", per una altra. El debat va començar amb la consideració discriminatòria de l'ús del terme "senyoreta" per referir-se a una dona soltera i també es va denunciar l'ús del cognom del marit, amb o sense el "de", en el cas de les dones casades. El contenciós amb l'administració fou per les titulacions que s'expedien només en masculí. La presència de dones en professions, càrrecs i treballs fins aleshores exclusivament masculins va provocar la feminització d'aquests amb les resistències i reticències corresponents. Cal recordar aquestes primeres denúncies i reivindicacions perquè els mals usos, que semblava que ja estaven força eradicats socialment, tornen en les noves i actuals circumstàncies i, potser, amb el contacte amb persones d'altres cultures.

Des de l'inici es va obrir una doble línia de recerca feminista sobre el llenguatge: per una banda, la diferent manera d'usar el llenguatge per part de dones i homes que podia arribar a manifestar-se, fins i tot, en l'estil i continguts literaris i, per altra, l'ús

discriminatori de la llengua a nivell lèxic (anàlisi de diccionaris) i gramatical sobretot l'anomenat masculí genèric que invisibilitza el femení en el discurs.

Enfront d'aquesta situació tan desequilibrada i injusta, es van començar a publicar, als anys 80 del segle passat, quadernets amb indicacions per evitar la discriminació per raó de sexe en els llenguatges administratiu i periodístic especialment, seguint el model dels elaborats en altres llengües. La solució més ràpida i senzilla, fou la de la "barra" (*nen/a*), polèmica, perquè és una espècie de pròtesi antiestètica, però que causa impacte i compleix la seva funció. En paral·lel es proposa l'ús de termes que incloguin ambdós sexes o abstractes/col·lectius que ho siguin realment (per exemple, *éssers humans* o *humanitat* en comptes d'*homes*). Finalment, per tal de reconèixer i valorar la diferència, la proposta és explicitar ambdós sexes i parlar de *dones i homes* i/o d'*homes i dones*, intercanviant l'ordre perquè no sembli que hi ha subordinació del segon sexe, si el femení apareix sempre al darrera.

Un argument que es fa servir correntment per negar la presència de les dones en la llengua és el d'economia lingüística, aduint que no és necessari, que ja es sobreentén, que el femení està inclòs en el masculí i que el text, amb el femení, es fa pesat. És desagradable i injust haver de sentir o llegir aquests comentaris, la major part de les vegades per part d'homes que estan ben inclosos en la llengua i que neguen a les dones la representació simbòlica que ells sempre tenen i han tingut, sense valorar com és viscuda aquesta absència i què suposa el greuge d'aquesta ocultació per a les dones. I la veritat és que el masculí no inclou el femení, perquè sovint es produeix l'anomenat salt semàntic: *Els antics egipcis aprofitaven les inundacions del Nil, les seves dones...* El cas de les concordances s'ha de vigilar (*Aquest matí han estat atropellats una dona i un gat*). Cal buscar alternatives (*Aquest matí hi ha hagut l'atropellament d'una dona amb el seu gat*) o fer la concordança amb el terme que estigui més a prop o anar combinant per no fer sempre la concordança en masculí.

Cal dir que en el sentit del reconeixement dels canvis socials s'han posat en marxa alguns mecanismes legals que vetllen per un ús no sexista del llenguatge. Les feministes coneixen els límits de la llei, el famós "sostre de vidre", i concretament, en aquest cas, pel que fa a la llengua és fàcil veure les limitacions de les institucions a l'hora d'incidir i decidir sobre realitats i situacions lingüístiques, però és d'agrair que es legisli contra tota discriminació i violència sexista. La intervenció de les instàncies d'àmbit local en aquest sentit de conscienciació i sensibilització és molt important per ser les més properes a la ciutadania.

Hi ha qui pensa que no té gaire sentit influir sobre la llengua per canviar la societat perquè la llengua canviarà quan es produeixin els canvis socials. Però la realitat és que s'han produït i s'estan produint molts canvis amb una presència de les dones en tots els aspectes de la societat i anomenar-los és el primer pas per parlar-ne. Les coses que no es diuen no existeixen, no es valoren, per això és tan important posar de manifest en el discurs la presència femenina. En aquest context s'entén que hi hagi paraules noves, usos lingüístics que sorprenen, que costen d'acceptar, però que amb el temps poden esdevenir habituals. El que cal és que la persona parlant, en la seva relació afectiva amb la llengua, tingui la voluntat de no excloure les nenes, les noies, les dones dels seu discurs. La disponibilitat de recursos de la llengua és suficient per fer present el femení.

Fins aquí s'ha posat l'èmfasi en l'anàlisi de l'ús androcèntric i sexista de la llengua, en la manera com es parla o no es parla de les dones. També es pot analitzar de quina manera es parla a les dones, moltes vegades cortesament, però amb un to i gest paternalista que les debilita. No es pot oblidar tampoc el tòpic que les dones parlen molt, fins i tot massa, que deriva evidentment de l'opinió generalitzada que el que

diuen les dones no té importància. Per això, el silenci de les dones és valorat i, fins i tot, s'ha negat a les dones la paraula en públic (Carta de Pau als corintis). I, si es tracta de parlar en públic, se sap que resulten més creïbles i dignes de confiança les veus masculines. Això ha provocat que les dones que es dediquen a la política i al món dels negocis, a vegades, han hagut d'aprendre a emprar un to i textura de veu més greu. L'estereotip de la veu femenina serveix sovint per ridiculitzar. És propi de les dones, a grans trets, un ús del llenguatge més matisat (més adjectius i adverbis), amb més interrogatives, amb una entonació també diferent, amb més exclamacions però menys fortes o dures (repressió d'insults...), per exemple. Es diu que les dones són com bilingües, perquè aprenen la manera de parlar de les dones i el llenguatge masculí que és, com sempre, el normatiu, el neutre i el que té valor acadèmicament i en les situacions de prestigi social. També s'ha anat aprofundint en les diferències d'ús de llenguatge a nivell de discurs i de situacions de comunicació per part de dones i homes, en les incomprensions i malentesos que provoquen. En aquests estudis, l'anàlisi del gest és molt important, sobretot pel que fa a l'atenció i a l'escollar. En els actes comunicatius entre dones i homes es pot veure qui pren la paraula primer, si hi ha interrupcions, com s'intercanvien els elogis, les disculpes, les ordres, els consells... Tots aquests aspectes s'han de tenir en compte en situació de conflicte i mediació. Les persones limitem i esbiaixem la llengua i no al revés. És una qüestió d'ideologia. La llengua pot canviar, però sobretot el que cal canviar és la mentalitat de les persones que la parlen i la transmeten.

Recursos bibliogràfics

DOGC núm. 3600 – 19/06/2002. Decret 162/202, de 28 de maig, de modificació del Decret 107/1987, de 13 de març, pel qual es regula l'ús de les llengües oficials per part de l'administració de la Generalitat de Catalunya, amb l'objecte de promoure l'ús d'un llenguatge simplificat i no discriminatori i de la terminologia catalana normalitzada (*DOGC 3660*, de 19 de juny).

DOGC núm., 3791 – 31/12/2002. Llei 31/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals i administratives (*DOGC 3791*, de 31 de desembre).

Resolució 14.1 aprovada per la Conferència General de la UNESCO, en la 24a. reunió, apartat 1) del paràgraf 2), 1987.

Resolució 109 aprovada per la Conferència General de la UNESCO, en la 25a. reunió, paràgraf 3, 1989.

Recomanació No. R (90) 4 del Comitè de Ministres als Estats membres sobre l'eliminació del sexisme en el llenguatge. Adoptada pel Comitè de Ministres el 21 de febrer de 1990, a la reunió 434 de Delegats de Ministres. Estrasburg. Consell d'Europa. Servei d'edició i Documentació. 1991.

Uso no sexista del lenguaje administrativo. Madrid. Ministerio de Asuntos Sociales e Instituto de la Mujer. 1990.

Indicacions per evitar la discriminació per raó de sexe en el llenguatge administratiu. Barcelona. Departament de la Presidència; Comissió interdepartamental de promoció de la Dona. 1992.

Marcar les diferències: la representació de dones i homes a la llengua. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. 2005. Document elaborat per la Secció d'assessorament de Política Lingüística i revisat per Eulàlia Lledó (Criteris Lingüístics 6)

LAKOFF, Robin. *El lenguaje y el lugar de la mujer.* Barcelona. Ed. Hacer. 1995

LLEDÓ, Eulàlia. *De les dones a la llengua.* Barcelona. Diputació de Barcelona, Oficina Tècnica del Pla d'igualtat. 2000.

<http://www.diba.cat/dones/descarrega/publicacions/reflexions02.pdf>

LLEDÓ, Eulàlia. "El lenguaje administrativo: o de cómo y cuándo administrar una lengua libre de sexismo y de androcentrismo" a *Políticas de igualdad de oportunidades entre hombres y mujeres en la Junta de Andalucía*. Sevilla. Instituto Andaluz de Administración Pública. 2003, pp. 83-98.

LLEDÓ, Eulàlia. *De llengua, diferència i context*. Barcelona. Institut Català de les Dones (Quaderns de l'Institut, 3), 2005.

http://www.gencat.net/icdona/publica_online.htm

LLEDÓ, Eulàlia. *L'espai de les dones als diccionaris: silencis i presències*. Vic. Eumo Ed. (Capsa de Pandora 8). 2005.

Observació de casos [17]

Primera part

1. Esmenta el cas que t'ha tocat:

Treball individual (5')
Què has observat?
Treball de grup (10')
Formeu petits grups i comenteu si hi ha diferències i/o similituds entre les vostres observacions. Feu un llistat amb totes les aportacions del grup.

Segona part

2. Intenteu classificar el que heu observat:

Fets	Valoracions

3. Reflexioneu de nou sobre el cas que us ha tocat.

Treball de grup (10') Recull de totes les aportacions del grup.	
Fets	Evidències dels fets

- Quin és l'objectiu de l'observació?
- Per tant, com ha de ser una bona observació amb mirada coeducativa

Anàlisi de casos [18]

Resum del cas	Quines respostes donaria a la situació que es planteja? Individual (5')	Quines respostes donaríem a la situació que es planteja? Grup petit (15')

Un cop llegits els articles i treballats els documents de contrast, com podriem aplicar la teoria al cas que hem plantejat? Podeu partir de l'instrument [10] on haureu reflectit la lectura de l'article. A continuació podeu dissenyar una taula on recollir les actuacions que faríeu.

Anàlisi d'imatges [19.1]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.

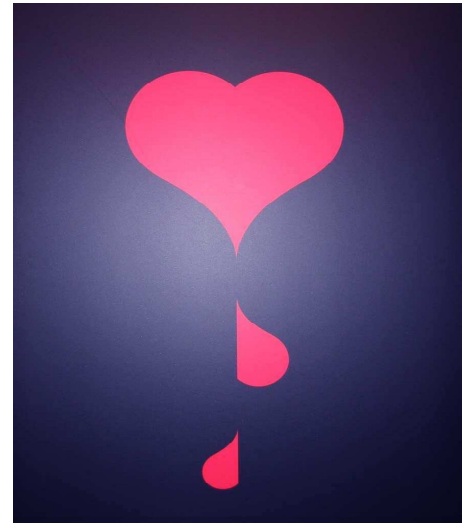
Anàlisi d'imatges [19.2]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.

Anàlisi d'imatges [19.3]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.

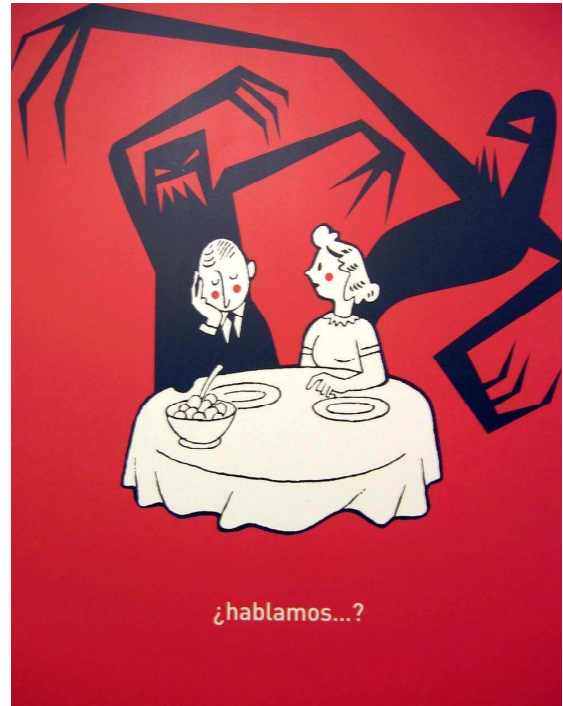
Anàlisi d'imatges [19.4]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.

Anàlisi d'imatges [19.5]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.

Anàlisi d'imatges [19.6]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.

Anàlisi d'imatges [19.7]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.

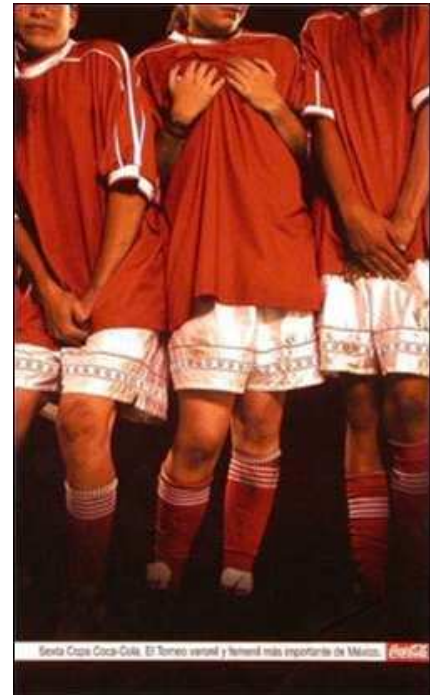
Anàlisi d'imatges [19.8]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.

Anàlisi d'imatges [19.9]

Individual (5')

Després de veure el power point *Educar és coeducar*, tria una imatge que t'hagi cridat l'atenció per algun motiu.

Per què has escollit aquesta imatge ?

Escriu i enumera aspectes d'aquesta imatge pots relacionar amb el projecte de coeducació del teu centre?

Grup (10')

Poseu en comú les observacions fetes a les imatges que heu triat les persones del grup. Mireu quins són els aspectes coeducatius que coincideixen, quin aporten nous elements, quins us poden ajudar a aprofundir la reflexió que esteu fent sobre Coeducació.